

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1887.

Andra Kammaren.

N:o 6.

Onsdagen den 2 februari

kl. 1 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 25 och 26 nästlidne januari.

§ 2.

Herr talmannen hemställde, under återopande af derom mellan herrar talmän träffad öfverenskommelse, huru vida kammaren ville besluta att vid sammanträdet onsdagen den 9 innevarande februari företa val af dels sex revisorer jente tre revisorssuppleanter för granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets styrelse och förvaltning, dels ock två revisorer och två revisorssuppleanter för hvar och ett af riksbankens afdelningskontor i orterna; och biföll kammaren denna hemställan.

§ 3.

Vid härefter anställt val af nio ledamöter i hvarterdera af de tre tillfälliga utskott, kammaren beslutat tillsätta, utsågos till

Ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 1:

Herr C. G. Anderson i Skeenda	med 155 röster,
» B. P. Ersson i Buska	» 155 »
» S. G. von Friesen	» 155 »
» C. A. Oléhn	» 155 »
» G. V. Svensson	» 155 »
» P. Truedsson	» 155 »
» E. Öberg	» 155 »
» G. F. Östberg	» 155 »
och » A. G. Anderson i Himmelsby	» 154 »

Ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 2:

Herr J. Andersson i Knarreвик	med 131 röster,
» J. H. G. Fredholm	» 131 »
» S. M. Olsson	» 131 »
» Aug. Persson i Kinna	» 131 »
» C. E. Thermænius	» 131 »
» K. P. Arnoldson	» 130 »
» O. W. Redelius	» 130 »

Herr *J. Nydahl* ..... med 129 röster,
 och » *J. H. Dieden* ..... » 128 »

Ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 3:

Herr *O. C. Ahlström*,
 » *A. Andersson* i Hakarp,
 » *J. Andersson* i Lysvik,
 » *E. J. Ekman*,
 » *P. Holm*,
 » *N. Jönsson* i Gammalstorp,
 » *G. Mellin*,
 » *P. Stockman*
 och » *P. Zimdahl*,
 hvardera med 130 röster.

§ 4.

Väcktes nya motioner af

Herr *A. Göransson*, n:o 180, om ändring af §§ 15, 16 och 18 i riksdagsordningen;

Herr *J. H. G. Fredholm*, n:o 181, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utfärdande af förordning om hvad vid upphandling, leverans eller entreprenad för det allmännas räkning bör iakttagas; och

n:o 182, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om upprättande af en årlig svensk telefonstatistik.

Dessa motioner begärdes på bordet och bordlades.

§ 5.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr <i>A. Göransson</i>	under 11 dagar fr. o. m. den 4 dennes,			
» frih. <i>A. E. Nordenskiöld</i>	» 14 » » » 3 »			
» <i>S. Wieselgren</i>	» 7 » » » 3 »			
» <i>A. Andersson</i> i Lund	» 8 » » » 5 »			
» <i>A. Fredenberg</i>	» 8 » » » 7 »			
och » <i>G. Mellin</i>	» 10 » » » 4 »			

§ 6.

Till bordläggning anmäldes:

Statsutskottets memorial n:o 2, angående en till statsutskottet remitterad motion om aflåtande till Kongl. Maj:t af underdånig skrifvelse angående förändrade grunder för aflönning af statens embets- och tjänstemän.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 2 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Lördagen den 5 februari

kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 27 och 28 nästlidne januari.

§ 2.

Föredrogos de i senaste sanmanträdet väckta motioner, och hänvisades:

Herr *A. Göranssons* motion, n:o 180, till konstitutionsutskottet; samt

Herr *J. H. G. Fredholms* motioner, n:is 181 och 182, till kammarens tillfälliga utskott n:o 2.

§ 3.

Efter föredragning vidare af statsutskottets memorial n:o 2, angående en till statsutskottet remitterad motion om aflåtande till Kongl. Maj:t af underdånig skrifvelse angående förändrade grunder för aflöning af statens embets- och tjänstemän, beslöt kammaren att, med godkännande af utskottets åtgärd att återlemna ifrågavarande motion, hänvisa densamma till behandling af kammarens tillfälliga utskott n:o 3.

§ 4.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr *J. O. Örwall* under 8 dagar fr. o. m. den 9 dennes
och » *C. A. Oléhn* » 12 » » » » 9 »

§ 5.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Statsutskottets utlåtande och memorial:

n:o 3, angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar; och

n:o 4, i anledning af statskontorets underdåniga berättelse angående undsättningsfonden; samt

Lagutskottets utlåtanden:

n:o 1, i anledning af verkställd granskning af förvaltningen af justitieombudsmansembetet; och

n:o 2, i anledning af remiss från Andra Kammarerna af en utaf herr A. V. Ljungman väckt motion.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Tisdagen den 8 februari

kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 31 nästlidne januari.

§ 2.

Upplästes ett till kammarerna inkommet sjukbetyg, så lydande:

Att ledamoten af Riksdagens Andra Kammarer, herr G. Thestrup, som lider af kronisk reumatism, är under den närmaste tiden hindrad att deltaga i kammarernas förhandlingar, intygar
Stockholm den 4 februari 1887,

P. J. Wising.

Med. d:r o. prof.

§ 3.

Efter föredragning härnäst af statsutskottets utlåtande n:o 3, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar, blef utskottets deri gjorda hemställan af kammarerna bifallen.

§ 4.

Föredrogs och lades till handlingarne statsutskottets memorial n:o 4, i anledning af statskontorets underdåniga berättelse angående undsättningsfonden.

§ 5.

Likaledes lades till handlingarne lagutskottets härefter föredragna utlåtande n:o 1 i anledning af verkställd granskning af förvaltningen af justitieombudsmansambetet.

§ 6.

Herr talmannen hemställde, under åberopande af derom mellan herrar talmän träffad öfverenskommelse, det kammaren måtte besluta att i sammanträdet nästa lördag den 12 i denna månad företaga val af de 24 valmän, hvilka, jemte ett lika antal från Första Kammaren, hade att välja Riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare, äfvensom sex suppleanter till nämnde valmän; och blef denna hemställan af kammaren bifallen.

§ 7.

I ordningen förekom vidare lagutskottets utlåtande n:o 2, i anledning af remiss från Andra Kammaren af en utaf herr A. V. Ljungman väckt motion, n:o 153, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande för Riksdagen af förslag till lagstiftning i afseende å koncession åt enskilde att anlägga telegraf- och telefoninrättningar. *Ang. remiss af en motion.*

I detta utlåtande tillkännagaf utskottet, att, enär ifrågavarande motion, hvori föreslagits, »det Riksdagen måtte i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbeta och till Riksdagens pröfning framlägga förslag till lagstiftning rörande meddelandet af koncessioner åt enskilde att anlägga telegraf- och telefoninrättningar», icke innefattade förslag till stiftande, ändring, förklaring eller upphäfvande af civil-, kriminal-, kommunal- eller kyrkolag, och motioner i liknande syfte vid flere föregående riksdagar blifvit så väl af Första som Andra Kammaren hänvisade till tillfälligt utskott, funne sig utskottet föranlåtet att till Andra Kammaren återlemla motionen.

Efter föredragning af ärendet begärdes ordet af motionären,

Herr Ljungman, hvilken yttrade: Min nu föreliggande, från lagutskottet återremitterade motion har jag väckt i hopp att från Kongl. Maj:t utverka ett lagstiftningsförslag, som innehölle dels förändringar i och tillägg till åtskilliga äldre lagar af sådan natur, att de kunna stiftas endast enligt 87 § regeringsformen, dels derutöfver en fullständigare ny lagstiftning i ämnet, och som komme att i dess helhet framläggas för Riksdagen till antagande, på sätt nämnda grundlagsparagraf föreskrifver. Jag har deremot icke meddelat något utarbetadt lagförslag, utan allenast önskat aflåtande af en *skrifvelse* med anhållan att Kongl. Maj:t måtte till Riksdagens pröfning framlägga förslag dels till dessa ändringar och dels till en dylik ny lagstiftning. Detta är visserligen icke nog specificerad uttryckt i motionens kläm,

Ang. remiss
af en motion.
(Forts.)

men det framgår tillräckligt tydligt af motionens motivering, att det är en sådan lagstiftning och alls icke en blott administrativ förordning, som åsyftas. Utskottet synes emellertid uteslutande hafva fäst sig vid arten och beskaffenheten af den obetydliga lagstiftning, som nu redan finnes i ämnet och som är af administrativ natur. För min del tror jag, att man i liknande fall som detta företrädesvis bör fästa sig vid arten af den lagstiftning, som åsyftas. Om salunda t. ex. någon skulle väcka motion om att en viss paragraf i kommunallagarne måtte omarbetas för att upplyttas i grundlagen, så skulle naturligtvis denna motion remitteras till konstitutionsutskottet, och om någon föresloge, att 5 och 6 §§ i bankoreglementet måtte omarbetas för att upplyttas i lagen för riksbanken, skulle denna motion ju remitteras till lagutskottet, för att sedan af sammansatt banko- och lagutskott behandlas. Af dessa exempel framgår således, att det är den *åsyftade* lagstiftningens art och icke beskaffenheten af den redan befintliga lagstiftningen, som bör vara bestämmande för remissen i fall sådana som detta. Vår lagstiftning företer, såsom bekant, flera fall, då en sådan *uppflyttning* af en lag från en klass till en annan egt rum, hvarförutom vår riksdagshistoria ju visar, hur allt flere lagar dragits från Kongl. Maj:ts blott administrativa under Konungens och Riksdagens gemensamma lagstiftningsmagt. (Äfven *nedflyttning* af lagbestämmelser från en högre till en lägre lagstiftningsklass har ifragasatts, ehuru i sådant fall naturligen det utskott, som har att behandla den lag, från hvilken nedflyttningen skall ske, bör i första hand åtminstone bedöma förslaget derom.) Da jag nu med min motion i väsentlig mån just afser en sådan uppflyttning af en befintlig lagstiftning, kan jag heller icke inse, att man rimligtvis kan neka den motion, jag med detta syfte väckt, den behandling, som vederbör. Vid de föregående tre riksdagarne hafva väl flera motioner af liknande art behandlats af tillfälligt utskott, men en har deremot behandlats af lagutskottet, nemligen den i Första Kammaren år 1885 väckta motionen n:o 36, hvaröfver lagutskottet afgifvit utlåtande. En annan förra året i Första Kammaren väckt motion, som sökte på administrativ väg lösa svårigheterna för de privata telefonanläggningarna, blef af samma kammare afslagen på grund deraf, att de svårigheter, som i motionen åsyftades, icke kunde på administrativ väg lösas. Skulle nu denna motion remitteras till ett tillfälligt utskott, så skulle detta utskott icke hafva något öfver att behandla i motionen. Ett tillfälligt utskott har nemligen icke, enligt den här i kammaren sedan 1880 följda praxis, rätt att yttra sig öfver en sådan lagstiftning, som af mig nu åsyftas, eller tillämpning af vissa bestämmelser i strafflagen och i expropriationslagen äfven på enskilda telegraf- och telefonanläggningar samt nya bestämmelser för koncessioner å sådana anläggningar af den art att de skulle stiftas, på sätt 87 § 1 mom. regeringsformen föreskrifver, och då återstår, som sagdt, i själfva verket ingenting för detta utskott att behandla. Hade jag deremot med min motion åsyftat en blott administrativ författning, hade jag naturligen ock i klämman begärt en skrifvelse om en sådan författnings utfärdande af Kongl. Maj:t och icke om ett lagförslags framläggande till pröfning och antagande af Riksdagen.

Jag vidhåller derfor min förut uttalade åsigt, att motionen bör

remitteras till lagutskottet, och detta på grund deraf att jag åsyftar en lagstiftning af den beskaffenhet, att den bör behandlas enligt 87 § af regeringsformen. Om lagutskottet är af annan åsigt, kan utskottet afstyrka motionen, men om kammaren nu nekar återremiss af motionen till samma utskott, det vore att neka motionen den grundlagsenliga behandling, den bör åtnjuta.

Ang. remiss
af en motion.
(Forts.)

Vidare anförde:

Herr Lilienberg: Lagutskottet har ansett, att man i denna fråga borde fästa sig vid ärendets natur, och för lagutskottet var det uppenbart, att, om en sådan lag som den ifrågasatta skulle utfärdas, denna skulle falla inom det administrativa lagstiftningsområdet. Motionären har visserligen föreslagit ändringar i strafflag och expropriationslag, men det är alldeles icke säkert, att Kongl. Maj:t, om Kongl. Maj:t skulle komma att framställa en sådan lag, som nu är ifrågasatt, skulle föreslå dylika ändringar. Skulle det ske, så skulle en sådan fråga naturligtvis behandlas förberedande af lagutskottet.

Motionären har sagt, att vid en föregående riksdag en sådan motion som den nu föreliggande behandlats af lagutskottet.

Men jag tror icke att detta exempel är rätt exakt, emedan den åsyftade motionen uppenbart afsåg en bestämd förändring i strafflagen till skydd för telefonrättningar. Motionen väcktes af herr Biesert och gick ut på, att samma skydd skulle lemnas telefonanläggningar som statens telegrafanläggningar. Vidare åberopar motionären ett betänkande, som konstitutionsutskottet afgifvit vid 1880 års riksdag, såsom skäl för remiss af motionen till lagutskottet. Men detta betänkande tror jag alldeles icke vara tillämpligt på det fall, hvarom här är fråga. Vid omnämnda riksdag var en motion väckt, som ostridigt afsåg förändring i kyrkolag. Första Kammaren hade remitterat denna motion till tillfälligt utskott, därför att motionären icke framlagt något formuleradt förslag till den afsedda förändringen, utan allenast begärt en skrifvelse till Kongl. Maj:t. Andra Kammaren deremot ansåg, att motionen borde remitteras till lagutskottet, hvarpå konstitutionsutskottet förklarade Andra Kammarens uppfattning vara den rigtiga. Dermed var tvisten afgjord på det sätt, att konstitutionsutskottet förklarar, att icke *enbart* den omständigheten, att motionen afsåg ett skrifvelsförslag, borde föranleda remiss till tillfälligt utskott, utan att det vore ärendets *natur*, som vore afgörande för, huru vida en motion borde remitteras till det ena eller andra utskottet.

Herr talman! Jag anhåller att Andra Kammaren ville godkänna lagutskottets åtgörande i denna fråga.

Herr Ljungman: Jag ber att få tacka herr Lilienberg för de upplysningar han lemnat. De ställa frågan ganska klar. Han sade, att lagutskottet ansetti, att den lagstiftning, som tilläfsventyrs i förvarande ämne en gång må komma att utfärdas, bör vara af administrativ art och att denna uppfattning bestämt lagutskottet. Men om man tänker sig rätt in i saken, så skall man finna, att, om en dylik grundsats gör sig gällande, en motionär aldrig kan påräkna att få sin

Ang. remiss af en motion. (Forts.) motion med hänsyn till dess syfte på rätt sätt behandlad. Här motionerar t. ex. någon om förändring i 5 och 6 §§ i bankoreglementet, i syfte att få de deri inrymda stadgandena införda i lagen för Sveriges riksbank, och sedan kommer man och säger, att den frågan, huruvida de ifrågasatta stadgandena böra upphöjas till sådan lag, som i 87 § regeringsformen, icke bör komma i betraktande vid motionens remitterande. Skedde väl sålunda rätt? Det är gifvet att, om en motionär väckt förslag ej mindre om viss lagstiftning än äfven om att densamma skall blifva af en viss *art* med hänsyn till sättet för dess stiftande, denna art ock bör vara bestämmande för till hvilket utskott motionen bör remitteras. Om man vill väcka motion om en lagstiftnings upphöjande till grundlag, så bör alltså uppenbart en sådan motion gå till konstitutionsutskottet, men motionären får helt visst riskera, att detta utskott, om det finner lagstiftningen i fråga *icke* böra upphöjas till grundlag, tillstyrker Riksdagen att lemna motionen utan afseende. På samma sätt borde ock lagutskottet handla, om det funne den af mig ifrågasatta lagstiftningen icke böra tillkomma enligt 87 § regeringsformen, utan utfärdas å administrativ väg.

Jag yrkar därför fortfarande motionens remitterande till lagutskottet.

Herr Hedin: I ett afseende gifver onekligen lagutskottets utlåtande en formel anledning till anmärkning. Detta bevisas bäst deraf, att vi nu diskutera detta utlåtande och att olika yrkanden framstälts med anledning af detsamma. Lagutskottet har nemligen, efter hvad formen för dess utlåtande gifver vid handen, ansett att det tillkomme utskottet att *afgöra*, att utskottet *icke* skall behandla denna motion. Utskottet säger nemligen att motionen till kammaren återlemnas, hvilket utskottet för Riksdagen *tillkännagifver*. En sådan afgörande magt tillkommer icke lagutskottet, såsom utskottet borde hafva vetat, och dess utlåtande borde icke hafva gifvits formen af ett tillkännagifvande för Riksdagens båda kamrar. Utskottet borde i dess ställe hafva inkommit med en *hemställan* om motionens remitterande till tillfälligt utskott. Hvad sjelfva saken angår kan jag icke annat än instänna med lagutskottets ärade vice ordförande.

Af motionärens förslag kan man beträffande innehållet af den lagstiftning, som han afser, icke finna något annat än att han åsyftar, att det skydd, som uti strafflagen är medgifvet vissa offentliga anläggningar, skall utsträckas äfven till de enskilda telegraf- och telefoninrättningarna, likasom att expropriationslagen skall blifva tillämpad äfven på dylika inrättningar. Men för att detta skall kunna ske, behöfves icke någon särskild lagstiftning angående telefoninrättningarna, såsom motionären synes anse, utan antingen äro dessa två, strafflagen och expropriationslagen, redan tillämpliga på telefonanläggningar, och då tillkommer det Kongl. Maj:t att utfärda en sådan förklaring, då den begäres, eller också äro hvarken strafflagen eller expropriationslagen tillämpliga, och då är rätta vägen att i dessa lagar föreslå ändringar, så att de blifva tillämpliga på de enskilda telegraf- och telefoninrättningarna. Sålunda behöfves för att åt de enskilda telefoninrättningarna vinna det skydd och den rätt, motionären afser, alldeles

icke någon särskild lag om telegraf- och telefoninrättningarne. En ^{Ang. remiss} annan fråga kunde vara, om icke en sådan lag kunde vara behöfzig ur ^{af en motion.} andra synpunkter. Men om en sådan rätteligen borde stiftas af Kongl. Maj:t och Riksdagen gemensamt, derom torde icke nu något kunna afgöras.

Jag instämmer således i sak med lagutskottet och anser att motionen bör öfverlemnas till tillfälligt utskott.

Herr vice talmannen L. O. Larsson: Jag kan förena mig med den föregående talaren i det afseendet, att jag också anser att denna motion bör remitteras till ett tillfälligt utskott. Jag är angelägen om att kammaren i samma fråga icke besluter ett år på ett sätt och ett annat år på ett annat, hvilket skulle blifva fallet, om kammaren nu remitterade motionen till lagutskottet. Det är möjligt, att om man får en skrifvelse till Kongl. Maj:t, svaret kan komma att innehålla saker, som höra till civil- eller krininallags natur eller öfver hufvud sådan lag, som stiftas af Kongl. Maj:t och Riksdagen gemensamt, men det kan också hända, att Kongl. Maj:ts svar icke kommer att innehålla något sådant. Jag instämmer visserligen med herr Ljungman deri, att man icke bör hänvisa en motion till tillfälligt utskott, endast därför att den innefattar blott begäran om en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om en utredning, utan måste naturligtvis remissen bero af frågans beskaffenhet. Hvarför jag emellertid egentligen begärde ordet var, att jag ville fästa uppmärksamheten derpå, att äfven om man, såsom jag, anser den förevarande motionen vara af ganska mycken vigt, den dock redan föranledt en votering och ett utskottsbetänkande och att det måhända är att befara, att den kan vandra ända till konstitutionsutskottet. Men så mycket anser jag motionen ändå icke värd, äfven om jag som sagt finner den vara af ganska mycken vigt och betydelse. Jag får sålunda förena mig med dem, som yrkat att motionen måtte blifva hänvisad till ett tillfälligt utskott.

Herr Ljungman: Med anledning af hvad herr Hedin yttrade ber jag få nämna, att jag vid förra riksdagen hade väckt tveune alldeles likartade motioner, för hvilka båda remiss till lagutskottet begärts, den ena af samma innehåll som den i år af mig väckta och sålunda afseende telegraf- och telefoninrättningar och den andra angående jernvägsanläggningar. När vid förra riksdagen den senare motionen var före, yttrade sig herr Hedin emot densamma hufvudsakligen af det formella skäl, att den af tillfälligt utskott behandlade motionen icke fått grundlagsenlig behandling. Det är min öfvertygelse, att herr Hedin vid det tillfället hade rätt, men jag kan icke finna något skäl hvarför icke den nu ifrågavarande motionen om telegraf- och telefoninrättningar skulle remitteras till lagutskottet likaväl som min motion om jernvägsanläggningar bort det, och detta så mycket mera som den senare motionen ju *icke* afsåg några ändringar i vare sig strafflag eller expropriationslag.

Hvad nu motionens antydda obetydlighet beträffar, så må det ju vara möjligt, att den *är* mycket obetydlig; men äfven det obetydligaste ämne kan hafva anspråk på att blifva grundlagsenligt behandladt.

Ang. remiss
af en motion.
(Forts.)

Jag vill ännu en gång göra gällande den åsigten, att det i liknande fall är beskaffenheten af den lagstiftning, som *åsyftas*, och icke af den lagstiftning, som redan finnes, som bör vara bestämmande vid en motions öfverlemnande till det ena eller andra utskottet. I fråga om tillräckligheten af den lagstiftning, rörande enskilda telegraf- och telefonledning, som redan finnes, och om det af mig framhållna behovet af en fullständigare lagstiftning för sådana anläggningar af den art, som i regeringsformens 87 § afses, har lagutskottet tillfälle att ingå i pröfning, när det kommer till behandling af sjelfva saken; men om remiss af motionen till lagutskottet icke eger rum, då är min motion i verkligheten *utan föregående behandling af utskott* redan *afgjord* af Riksdagen och en remiss till ett tillfälligt utskott är till intet tjenande.

Herr Hedin: Jag ber att få fästa herr talmannens uppmärksamhet derpå, att den siste talaren icke har rätt uppfattat skillnaden mellan sina egna begge vid förra riksdagen väckta motioner. Den förra motionens syfte var endast att begära hos Kongl. Maj:t, att rätten för enskilde att anlägga telegraf- och telefonanläggningar skulle blifva ordnad genom en af Konung och Riksdag gemensamt stiftad lag, under det den senare motionen afsåg att *afstå* till regeringen en rätt, som det tillkommer Riksdagen att utöfva särskildt vid hvarje riksdag.

Herr Ljungman: Jag vill fästa herr Hedins uppmärksamhet på, att jag i min motion om jernvägsanläggningar förra riksdagen icke nämner det ringaste om att Riksdagen skulle afstå någon den minsta rättighet, som den verkligen egde, något som herr Hedin torde finna efter genomläsandet af så väl motionen i fråga som den vid densamma behandling här i kammaren förda diskussionen.

Herr Sjöberg i Stockholm: Jag beklagar, att äfven jag måste känna mig befogad att uppträda i strid mot den uppfattning, hvilken den ärade motionären sökt göra gällande; och jag gör det med en viss tvekan, då jag besinnar den ställning, han intager inom Riksdagen. Mig synes det så uppenbart, att motionen bör tillhöra ett tillfälligt utskott, att jag icke kan underlåta att med den lilla erfarenhet jag kan hafva vunnit under en temligen lång riksdagsmannabana äfven uttala min mening.

Det är alldeles obestriddigt, att Andra Kammaren i liknande fall förfarit så, att motionens *innebörd* fått vara bestämmande för beslutet om, till hvilket utskott en motion bör remitteras. Äfven jag har i min ringa mån sökt göra en sådan åsigt gällande och Andra Kammaren har, som sagdt, i allmänhet omfattat samma åsigt, då deremot Första Kammaren eller åtminstone dess talman har utgått från den åsigten, att, så ofta det endast varit fråga om aflåtande af en skrifvelse till Kongl. Maj:t, denna omständighet skulle vara bestämmande, och en dylik motion sålunda visas till tillfälligt utskott.

Nu är emellertid förhållandet med denna motion, att der alls icke är fråga om ändring af vare sig civil-, kriminal- eller kyrkolag, utan

med densamma åsyftas helt enkelt att begära hos Kongl. Maj:t en lagstiftning för telegraf- och telefonrättningar, till fullkommande af det, som redan finnes stadgad angående dessa anstalter. Det är väl då otvifvelaktigt, att de exempel, som motionären anförde, icke äro tillämpliga här, särskildt icke det exempel, han åberopat rörande en motion, som af konstitutionsutskottet förklarades skola af lagutskottet behandlas, enär densamma afsåg ändring i kyrkolag.

Vore det nu fallet, att vi hade någon lagstiftning i detta ämne, på civillags väg tillkommen, då vore jag den förste att yrka motionens öfverlemnande till lagutskottet. Men nu hafva vi det icke. Hvad som möjligen i framtiden kan komma att stadgas i ännu, det är en sak för sig och har icke med frågan att göra i det skicket, hvori hon för närvarande befinner sig. Jag kan sålunda icke finna annat, än att lagutskottet rätteligen förfarit, då det återlemnade motionen, oberoende af att man ju kunnat önska en i viss mån annan form för detta återlemnande; och jag hemställer till den ärade motionären sjelf, om det kan vara för sakens befordrande af så synnerlig vigt, att lagutskottet hellre än ett tillfälligt utskott behandlar hans motion. Tillfälliga utskott hafva ju förut beredt dylika frågor; och företrädesvis under de senare åren hafva, så vidt jag kunnat finna, äfven denna kammars tillfälliga utskotts utlåtanden i allmänhet varit af beskaffenhet, att kammaren sannerligen icke behöfver blygas för dem. Det kan till och med ifrågasättas, om icke i förekommande fall en lika god utredning kan lemnas af tillfälliga utskott som af lagutskottet, hvilket, som vi ock veta, är öfverhopadt af ärenden.

Jag hemställer således om proposition derpå, att kammaren måtte besluta, att den i fråga varande motionen skall tillhöra tillfälligt utskotts behandling, och, under förutsättning af bifall härtill, att den måtte remitteras till tillfälliga utskottet n:o 2, som för närvarande eger samma ordförande som vid förra riksdagen.

Herr Ljungman: Emot hvad den siste ärade talaren anmärkte ber jag få tillägga några ord. Först och främst finnes det verkligt redan en lagstiftning i ämnet af den art, som åsyftas i 87 § regeringsformen, nemligen den, som gäller för statens telegraf- och telefonanläggningar; och motionen afser ju, bland annat, att denna lagstiftning skall utsträckas till att under vissa förhållanden blifva gällande äfven för enskilda telegraf- och telefonanläggningar.

För det andra vill jag ännu en gång framhålla, att hufvudsaken vid den föreliggande frågans bedömande bör vara den lagstiftning, som afses, icke den som finnes till. Om en motionär begär en lagstiftning af en viss art i konstitutionelt hänseende, så utsätter han sig för att utskottet förklarar att hans förslag derutinnan icke bör bifallas; men nog är det väl i alla fall i sin ordning att han får sitt förslag behandladt af det utskott, som har att behandla frågor af den art, som motionen afser. Jag har åberopat mig på konstitutionsutskottets memorial n:o 1 vid 1880 års riksdag, dels emedan jag ansåg mig hafva grundad anledning att antaga, det min motion med samma innehåll förra riksdagen blifvit remitterad till ett tillfälligt utskott, derföre att den begärde aflåtandet af en *skrifvelse* till Kongl. Maj:t, och

Ang. remiss
af en motion.
(Forts.)

Ang. remiss af en motion. (Forts.) dels emedan detta memorial framhåller, att »huru en motionär tänkt sig syftet skola uppnås, om han sjelf formulerat någon lagtext eller han uppmanat lagutskottet att göra detta eller han hemställt, att Riksdagen måtte anmoda Kongl. Maj:t att utarbete det ifrågasatta lagförslaget, derom nämner grundlagen alldeles icke något», och att det »vid dylikt förhållande åtminstone icke af grundlagsstadgandets ordalydelse torde låta försvara sig, att lägga en sådan vikt på den form, motionären föreslagit för sitt syftemåls vinnande, att denna, med fränseende af sjelfva ämnet och frågans natur, lägges till grund för bedömandet till hvilket utskott motionen bör hänvisas».

Jag yrkar forfarande bifall till min hemställan.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad samt herr talmannen gifvit propositioner i enlighet med de gjorda yrkandena, beslöt kammaren att, med godkännande af lagutskottets åtgärd att återlemma motionen, förklara densamma vara af natur att tillhöra tillfälligt utskotts behandling.

Herr Ljungman erhöll nu ånyo ordet och yttrade: Herr talman! Jag skall anhålla att få återtaga motionen.

Till denna framställning lemnade kammaren sitt bifall.

§ 8.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr <i>C. A. Andersson</i>	under 12 dagar fr. o. m. den 11 dennes
och » <i>F. G. Sandwall</i>	» 6 » » » 12 »

§ 9.

För motions afgifvande hade sig anmält herr *E. Hammarlund*, hvilken nu väckte motion om ändrad lydelse af 19 § riksdagsordningen.

Denna motion, som erhöll ordningsnummer 183, begärdes på bordet och bordlades.

§ 10.

Till bordläggning anmäldes lagutskottets utlåtanden:

n:o 3, i anledning af väckt motion om upphörande af den vissa slag af hemman medgifna frihet från inqvartering i fredstid;

n:o 4, i anledning af väckta motioner om ändrad lydelse af 2 § i utsökningslagen den 10 augusti 1877; och

n:o 5, i anledning af väckta motioner om upphäfvande af föreskriften, att in-teckning för fordran skall inom viss tid förnyas.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Onsdagen den 9 februari

kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 2 innevarande februari.

§ 2.

Herr statsrådet m. m. *J. E. von Krusenstierna* aflemnade följande Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen, nemligen:

angående afsöndring af jord från indragna militiebostället Stommen n:o 1 i Vermlands län;

ou ändring i kongl. förordningarne den 26 april 1861 angående dels en allmän hypoteksbank för riket samt dels de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända; samt

med förslag till förordning angående skydd för mönster och modeller inom metallindustrien.

De aflemnade propositionerna blefvo, jemlikt 58 § riksdagsordningen, bordlagda.

§ 3.

Företogs val af dels sex revisorer för deltagande uti innevarande års granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning och dels tre suppleanter för desse valmän, dervid utsågos:

till *revisorer*:

Herr	<i>A. Hansson</i> i Solberga	med 150 röster,
»	<i>M. Dahn</i>	» 149 »
»	<i>A. P. Danielson</i>	» 149 »
»	<i>J. H. G. Fredholm</i>	» 149 »
»	<i>P. M. Larsson</i> i Löa	» 149 »
och	» <i>Nils Olsson</i> i Attersta	» 149 »

samt till *suppleanter*:

Herr <i>H. Andersson</i> i Nöbbelöf	med 134 röster,
» <i>A. Göransson</i>	» 121 »
och » <i>C. Persson</i> i Stallerhult	» 121 »

§ 4.

Härefter anställdes val af två revisorer och två revisorssuppleanter för hvart och ett af riksbankens afdelningskontor i orterna, och blefvo dervid utsedde:

*Vid afdelningskontoret i Göteborg:*till *revisorer*:

boktryckaren <i>T. Hedlund</i>	med 92 röster
och f. d. riksdagsmannen <i>A. Ohlsson</i> i Rolfstorp	» 88 »

samt till *suppleanter*:

f. d. riksdagsmannen <i>J. E. Billström</i>	med 51 röster
och landstingsmannen <i>N. A. Molander</i> i Timelhed	» 50 »

*Vid afdelningskontoret i Malmö:*till *revisorer*:

kamreraren *N. M. Lindström* i Lund
och f. d. riksdagsmannen *O. Olsson* å Näsby gård,
hvardera med 64 röster;

samt till *suppleanter*:

f. d. rikslagsmannen *Chr. Assarsson*
och f. d. riksdagsmannen *H. Johnsson* i Broby,
hvardera med 40 röster.

*Vid afdelningskontoret i Luleå:*till *revisorer*:

f. d. riksdagsmannen *H. J. Sundström*
och f. d. riksdagsmannen *J. E. Vikstén*,
hvardera med 56 röster;

samt till *suppleanter*:

landssekreteraren <i>K. S. Husberg</i>	med 40 röster
och f. d. riksdagsmannen <i>H. F. Bergström</i> i Björnsby	» 35 »

*Vid afdelningskontoret i Östersund:*till *revisorer*:

organisten *A. Eriksson* i Hölje
och f. d. riksdagsmannen *P. O. Hörnfeldt*,
hvardera med 56 röster;

samt till *suppleanter*:

landstingsmannen *P. Edling* i Bräcke ..... med 38 röster
och landtbrukaren *J. Bromé* i Billsta ..... » 31 »

Vid afdelningskontoret i Vexjö:

till *revisorer*:

landstingsmannen *J. Andersson* i Hjertanäs
och f. d. riksdagsmannen *C. I. Bengtsson* i Össlöf,
hvardera med 51 röster;

samt till *suppleanter*:

sysslomannen *O. A. Johansson* i Vexjö
och f. d. riksdagsmannen *J. Jonasson* i Rasselbygd,
hvardera med 42 röster.

Vid afdelningskontoret i Jönköping:

till *revisorer*:

f. d. riksdagsmannen *C. Orre* i St. Bosarp
och handlanden *A. V. Petré* i Hvetlanda,
hvardera med 59 röster;

samt till *suppleanter*:

landstingsmannen *I. G. Isaksson* i Slättåkra ..... med 34 röster
och f. d. riksdagsmannen *M. Andersson* i Gripenberg » 32 »

Vid afdelningskontoret i Visby:

till *revisorer*:

riksdagsmannen *C. A. Bokström*
och f. d. riksdagsmannen *G. Jonsson* i Skeppnetorp,
hvardera med 62 röster;

samt till *suppleanter*:

riksdagsmannen *P. Larsson* i Fole
och riksdagsmannen *L. Norrby*,
hvardera med 46 röster.

Den här ofvan angifna ordning mellan suppleanter, som erhållit lika antal röster, blef genom lottning bestämd.

§ 5.

Efter föredragning af herr *E. Hammarlunds* i gårdagens sammanträde aflemnade motion, n:o 183, blef densamma hänvisad till behandling af konstitutionsutskottet.

§ 6.

Föredrogos, men blefvo ånyo bordlagda lagutskottets utlåtanden n:o 3, 4 och 5.

§ 7.

Ledighet från riksdagsgörömaålen beviljades:

	Herr <i>M. Trulsson</i>	under	8 dagar fr. o. m. den	11 dennes,
	» <i>Bäck Per Ersson</i>	»	4 » »	» 19 »
och	» <i>And. Hansson</i>	»	10 » »	» 16 »

§ 8.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Lagutskottets utlåtande, n:o 6, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 17 kap. 12 § handelsbalken; och

Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 1, i anledning af remiss från kammaren af en af herr J. Eliasson väckt motion.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag, hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 2 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.